

thinget, at vi lage Finansloven, naar vi blot finde den taalelig. Det er en Bane, vi ere komne i, som jeg aabent og oprigtig tilstaar ikke er i min Smag, da den har sine Konsekventer. Naar der paa Finansloven, efterat den er gaaet gjennem Landstinget, findes Et og Andet, som er stødende for os, som er fuldstændig mod vor Mening, selv om det er en Ubetydelighed, og man da siger til os: Det har du jo været med at vedtage, saa kan jeg endda finde mig deri, naar vi kunne svare: Ja, Situationen var af den Bestaffenhed, at vi ved ikke at vedtage Loven maatte føre en Kamp, hvis Konsekventer vi ikke kunde beregne eller beherske: men, at benytte Konsekventerne som en Undskyldning for ikke at foretage Forandringer, naar man som nu er i en Vaabens-tilstandsperiode, en Periode, der gjentagende er erklæret for at være en Forhandlingsperiode, det er imod min Opfattelse — under de nuværende Forhold finder jeg virkelig, at Landstinget maa have den ringe Ret, at have en Mening med selv om Smaating.

Andre: Det første Spørgsmaal, som det forekommer mig dog ganske naturligt maa paatrænge sig Enhver ved disse Forhandlingers Begyndelse, er hvilken Datum vi have idag. Saa vidt jeg veed, ere vi nu komne til den 5te Marts, det vil altsaa sige, at mere end 5 Maaneder fra Rigsdagens normale Sammentreden ere hengaaede, forinden Finansloven er kommen over til os. Saa meget er da nu sikkert og vist og skal ikke kunne modsiges fra nogen Side, at det ikke er i Grundlovens And, at vi handle paa denne Maade. Grundloven forudsætter vistnok med en Navitet, som vi nu ikke ret godt kunne gjøre os fortlølig med, at den normale Forhandlingsstid baade for det andet og dette Thing kun skal omfatte 2 Maaneder, og Alt, hvad der var over den Tid, over de 2 Maaneder, skal afhænge af en særlig kongelig Tilstedelse af Forhandlingernes Fortsættelse. De 2 Maaneder var den normale Tid der var fastsat for Rigsdagens Varighed, og det ikke blot i den oprindelige Grundlov, men Bestemmelsen er jo gaaet over og er bevaret endog saa i den Forfatningslov, som nu gælder. Naar man opfatter det Spørgsmaal: Hvorledes er det da kommet, at vi i denne Henseende ere blevne sjer-nede saa langt fra Grundlovens Tanke, — saa tror jeg, at det vilde være høist ubilligt, dersom man i disse Bemærkninger og i de Klager, som vi — med Høje synes jeg — kunne fremkomme med, vilde se nogen Anke over en Mangel paa Arbejdsomhed, en Mangel paa virkelige Bestræbelser for at gjøre Alt hurtigt og fremme det saa godt som muligt, for ogsaa at skænke Landstinget Tid til Overveielse. Jeg siger, at saadanne Anker mod det andet Things Arbejdsiver maa man ikke se heri; det ligger — og det siger jeg ikke blot som en Høflighed — langt fra mine Tanker. Jeg

er tværtimod tilbøjelig til at tro, at der endog saa arbejdes med overordentlig stor Iver; men saa er det jo klart, at Feilen maa søges andetsteds, og da tror jeg heller ikke, at det er vanskeligt at eftervise den. Det er Behandlingsmaaden, det er Systemet, som er aldeles falsk, og som aldeles ikke stemmer med den Tanke, vi i sin Tid nærede, da vi gave Grundloven. Det var ikke Meningen, at man skulde indblende sig saaledes i alle uoverskuelige Enkeltheder; det var ikke Meningen, at man skulde optrælle hele Statsstyrelsen Nar efter Nar og se efter i alle Kringelkroge for at se, om der mulig kunde være noget at rette, og lad mig sige det: det er en stor Illusion, naar man tror derved at fremme noget gavnligt Formaal. Lad Regjeringen have en vis Raadighed, lad Regjeringen have større og runde Summer og indenfor visse Grændser bevæge sig med en større Frihed, og man vil, det er jeg overbevist om, i Løbernes Løb finde, at man herved opnaar en ganske anderledes god, sund og dygtig Administration. Men befyndeligt nok er det, at man i en saa høi Grad overser den ujevne Behandling, som der bliver de forskjellige Partier af Finansloven til Del, og hvorledes man undertiden ganske synes at glemme det, som man til andre Tider lægger en saa overvætted stor Vægt paa. Naar der f. Ex. er Tale om Jernbaneanlæg, saa bevilger man Millioner uden paa nogen som helst Maade der at ville gjøre sig det klart, hvorledes betydelige Summer blive særlig anvendte. Naar der f. Ex. er Tale om Bygning af et nyt Pantserfisk, saa fordyber man sig ikke i alle Detaillerne og taler ikke om, hvormeget der skal bruges til det og til det og til det efter et nøiagtigt aldeles udtømmende Overslag, og tror man nu virkelig, at der ikke bruges det samme Tilfyn, den samme Dygtighed og den samme Sparommelighed ved Udførelsen af alle andre Arbejder som ved disse. Nei, det er selve Behandlingsmaaden, som aabenbart maatte blive en ganske anden, hvis vi paa nogen Maade skulde kunne nære Haab om, at dette Misforhold virkelig vilde blive ændret. Feilen kan søges paa forskellige Steder, og jeg vil aldeles ikke fritjende Regjeringen i denne Henseende. Jeg tænker slet ikke paa den nuværende Regjering, der er gaaet i et Fodspor, som var udtraadt længe før den kom til Roret, men det var fra Begyndelsen af en Bestræbelse hos enkelte Ministre saa at sige at overvælde Folkethinget med Stof og at vise, hvor rent Brød de havde i Bøsen. De meddelte Oplysninger om enhver Lagsten, der blev lagt paa den Kirke og godtgjorde med nøiagtigt Overslag, at saa og saa meget Murfalk git til for at udbedre og afpudse den Gekims. Derved er væsentlig Ulykken oprindeligt fremkaldt, og saa har man paa den anden Side i sin Tid ogsaa med Skæde grebet en saadan Udvei til at kunne blande sig ind i Alt, og visse Mænd, hvis Fortjeneste isøvrigt jeg ikke skal ville benegte, have